

DAGNY JOENSEN

Føroyski leikstjórin hevur heldur ikki havt lítið at týða fyri mentanarlívið í Føroyum, men hann hevur ógántið fingið sòmðargávu fyri tað.

I ár eru júst liðin 20 ár, síðani 59 ára gamli Eyðun Johannessen tók stig til at stovna leikbókin „Gríma“, sum kann sigast at hava havt stóra ávirkan á føroyska leiklist.

Leiklistin er ment og hevur borið ávøkstur hesi ártíggjund, men fyri Eyðun Johannessen byrjaði tað við, at hann fyrst í sekstíárunum kom heimaftur at arbeiða, eftir at hann, sum fyrsti føroyingur, hevði nomið sær sjónleikaraútbúgving. Hann var leiðari í Sjónleikarhúsinum, og var við til at seta stórar og spennandi leikir upp á pall. Umframt tað, skipaði hann fyri drámaskeiðnum fyri børn og ungfolk.

Tað er ikki ov nógv sagt, at Eyðun Johannessen legði lunnar undir føroyska leiklist í okkara tíð, við m.a. at geva ungdominum dirvi og áhuga at fara víðari enn bert at hava sjónleik sum ítriv.

Ávirkan á umhvøvið

Fleiri av teimum, sum vóru børn í tíðini hjá Eyðuni í Sjónleikarhúsinum, hava seinni fingið útbúgving sum sjónleikarar, bæði í Danmark og í Íslandi.

Sosíalurin tosaði við Eyðun Johannessen í telefonini úr Danmark í vikuni.

Hann var júst við at leggja seinastu hond á triðju framförluna av „Glataðu Spælimonnum“, sum hósdagin varð frumsýndur á leikhúsinum í Odense.

Um tað at verða valdur út millum tey donsku listafólkini, sum frameftir fáa almennan stuðul, sigur Eyðun Johannessen, at tað týðningarmesta fyri hansara viðkomandi í løtuni er, at hetta kennist sum ein stór moralsk viðurkenning, fyri tað listarlaga arbeiðið, sum hann hevur gjørt.

- Fær tað týðning fyri arbeiðið frameftir, at tú ert millum viðurkendur listafólkini, sum fáa mentanarstuðul?

- Tað hevur onga ávirkan, sum er. Eg havi ríkiligt at gera, og kann ikki átaka mær meir. Uppgávurnar eru av slíkum slag, at eg ikki skal ganga á knæ fyrri at fáa arbeiði, sigur Eyðun Johannessen.

Stuðulin gevur betri arbeiðsmøguleikar

Hann tekur hetta meira sum eitt herðaklapp, at tey, sum sita í Dansk Kulturfond hava lagt til merkis hansara arbeiði, og vilja geva honum samsýning fyri tað.

- Hetta er sanniliga ikki ein stuðul fyri arbeiðsleys listafólk, men hann gevur mær kortini møguleikar. Tá eg verði eldri, og kanska havi hug at fara undir færri uppgávur, so gevur mentanarstuðulin mær møguleikar at fordjúpa meg í tí sum eg havi hug at fáast við. Hetta kann sammetast við eina pensión, sigur Eyðun Johannessen.

Upphæddirnar, sum Dansk

Eyðun Johannessen, leikstjóri um sòmðargávuna:

Teir kunnu eisini spara seg til deyðis

Meðan føroysku myndugleikarnir spara sòmðargávuna til listafólk burtur, fær føroyingurin Eyðun Johannessen, leikstjóri, eitt herðaklapp og viðurkenning fyri sítt arbeiði í Danmark. Eyðun Johannessen hevur fyri lívið fingið sítt pláss á donsku fíggarlógini, eftir innstilling frá Dansk Kulturfond

Kulturfond veitir listafólk, eru frá 12.000 til 150.000 krónur. Skipanin er soleiðis, at listafólk, sum hava góða inntøku, fáa minni upphædd, meðan tey, sum hava minni at gera, fáa størri upphædd árliga.

Úttan at hava kannað tað nágreiniliga, metir Eyðun Johannessen, at hann í ár fær 12.000 krónur. Tað sigur so eisini nakað um, hvussu nógvur uppgávur hansara eru í løtuni.

Teir hava bitið høvðið av allari skomm

- Hvát heldur tú um at sòmðargávan til føroysk listafólk næsta ár verður tikin av føroysku fíggarlógini?

- Tað er stór skomm. Eg veit ikki um annað er sett í staðin, men teir kunnu eisini spara seg til deyðis.

- Tað sindrið, sum føroysk listafólk hava fingið, havi eg altíð fatað sum eina viðurkenning av listarlaga arbeiðinum, við einari upphædd, sum landið megnað at lata.

- At sòmðargávan nú verður tikin burtur, er tað sama sum at myndugleikarnir hava klipt høvðið av allari skomm, sigur Eyðun Johannessen.

- Hvørji ráð hevði tú givið landsstýrismanninum í mentamállum, um tú varð spurður?

- Eg hevði biðið hann hugsa seg væl um, áðrenn hann tók hetta stigið, og hvørjar avleiðingar tað kann hava við sær mentanarlaga. - Ikki tí, eg hugsi ikki, at listafólk gevast við at virka sum listafólk, heldur tvørturímóti.

- Tað hevur ikki áður verið gjørligt frá myndugleika síðu áður, at „keypa“ ella korrumpera listina, men tað, at myndugleikarnir veita stuðul, er ein viðurkenning og ger listina meira sjónliga, sigur Eyðun Johannessen og visir á dømi, har almenna hugsanin ikki virdi listarligt arbeiði.

Pól F. og fanin

- Eg minnst, tá eg sum ungur var við skipi. Vit høvdu fingið ein nýggja kokkadrong. Hann var júst komin umborð, men av tí at tað rullaði illa, fekk hann sjóverk og fór í koyggjuna.

- Ein vinmaður mín gav kokkadreinginum eina bók, sum Pól F. hevði skrivað, so hann kundi stytta sær stundir. Tá drongurin sá bókina, hirti hann hana í dyrkið og fór at gráta!

- Jú, kokkadrongurin hevði hoyrt, at um ein fekk bókina hjá Pól F. í hondina, so var tað tað sama sum at fáa eina heilsan frá sjálvum fananum, greiðir Eyðun frá.

- Og kortini kom Pól F. á fíggarlógina. Fólk kunnu halda um persónin, hvat tey vilja, men fyri tað skulu vit hava virðing fyri tí listarlaga avrikinum.

- Á henda hátt ber eisini til at skapa eitt orðaskifti og kjak um list, har ymiskar áskoðanir sleppa frammat, sigur Eyðun Johannessen.